

**Lesnická
a dřevařská
fakulta**

Zasedání EK OLH ČAZV
Rožnov pod Radhoštěm

29. 4. 2014

Ing. Josef Lenoč, Ph.D.

Metodika speciální finanční analýzy lesních podniků - použití a výsledky

Mendelova
univerzita
v Brně

Metodika speciální finanční analýzy lesních podniků

– představena členům Ekonomické komise odboru lesního hospodářství ČAZV již 13. 5. 2009 na zasedání v [Jevíčku](#)

- byla představena [z pohledů teorie](#) – tj. podstaty a možnosti jejího využití

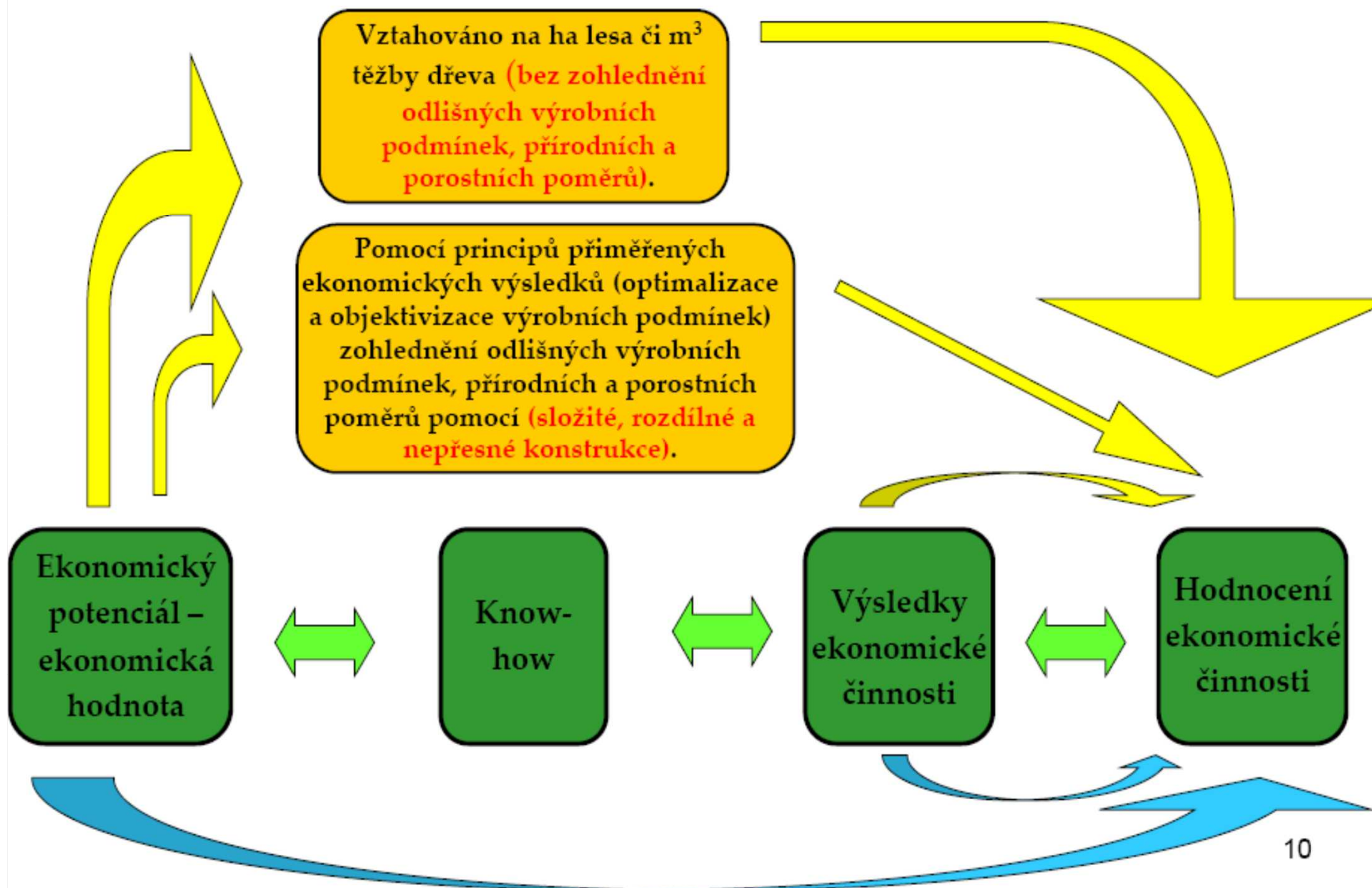
- dnes jsou již [výsledky použití této metodiky](#) u 12 lesních majetků (9 je veřejně přístupných), vybrané výstupy bych vám zde rád prezentoval

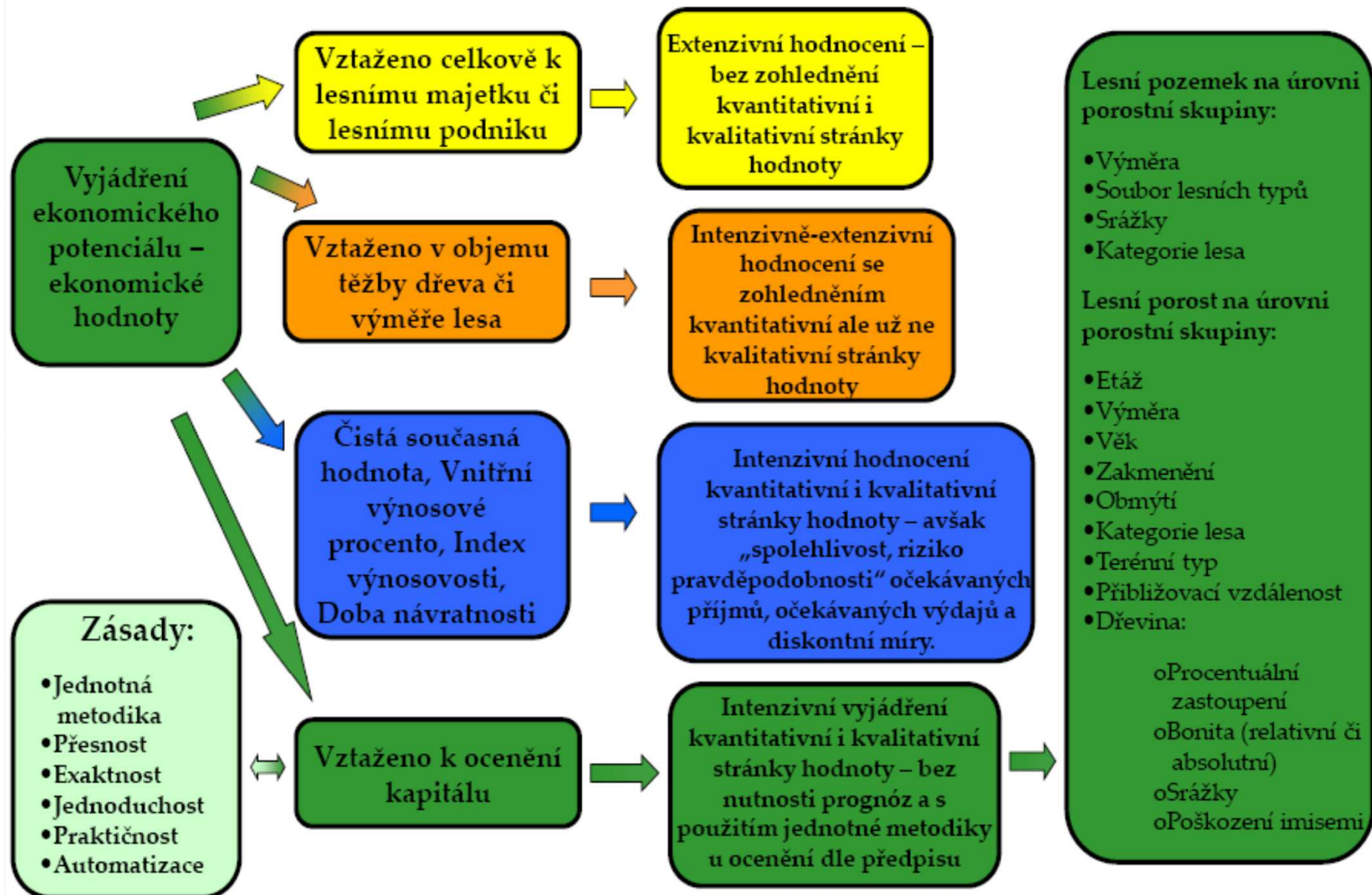
- **Standardní finanční analýza**

- běžně používaná finanční analýza vycházející z účetních dokladů a účetních závěrek – **standardizovaná** pro různé obory
- její podstata je zaměřena zejména na co **nejpřesnější stanovení daně z příjmů X** ne už tak na **zhodnocení kvalitativní stránky ekonomického hospodaření** podniku (obhospodařování lesa) – tzv. evropský přístup

- **Speciální finanční analýza**

- přináší některé **doplňující a vysvětlující informace** (komentáře) ke standardní finanční analýze
- snaha o co nejpreciznější podání **informací o kvalitě ekonomické stránky** obhospodařování lesa v rámci produkčního a ekonomického potenciálu lesního majetku – tzv. americký přístup

Lesní a obslužný kapitál lesního podniku

Pro účely zpracování této práce a speciální finanční analýzy lesních podniků je zavedena substituce:

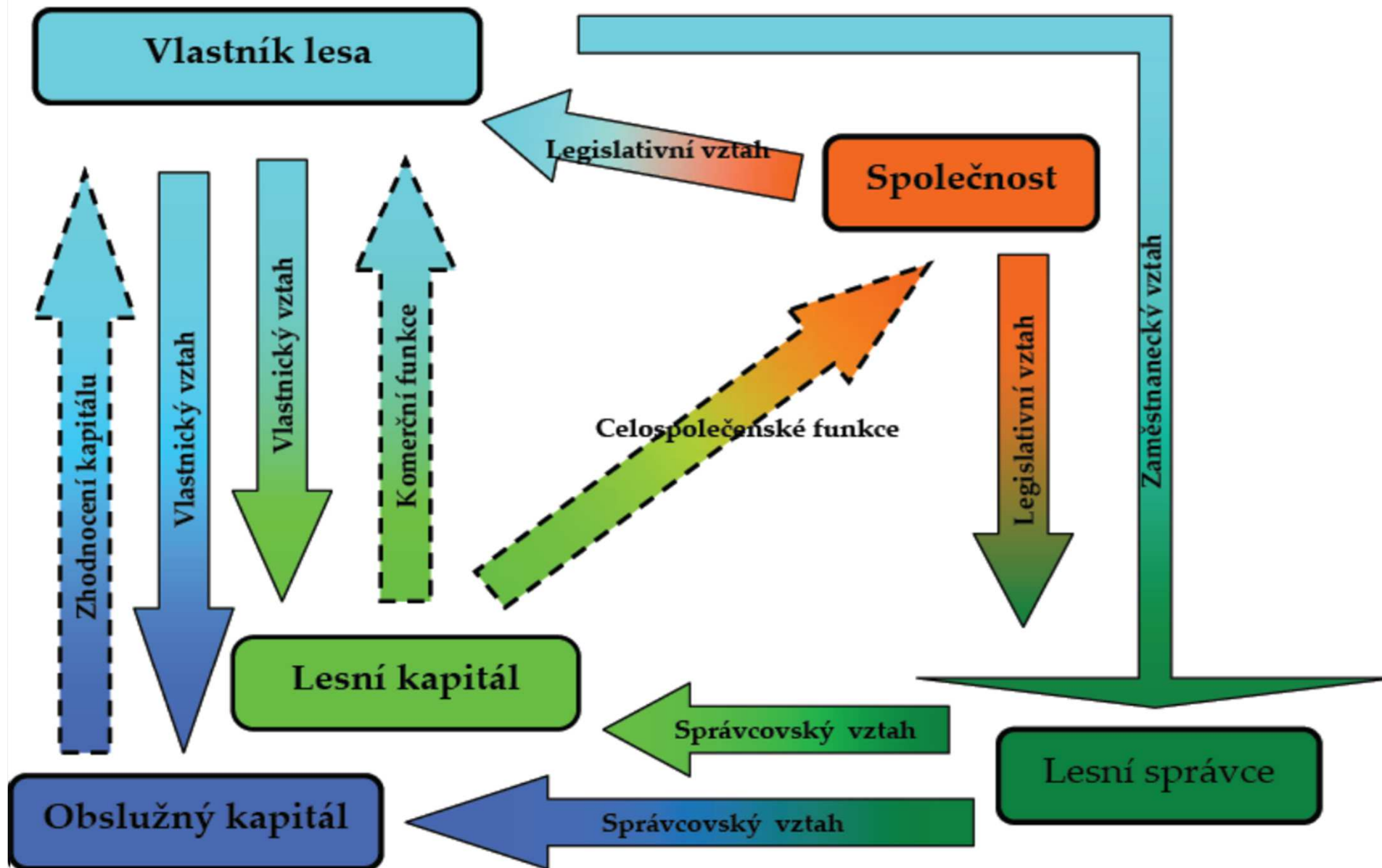
- A) Rozdílné výrobní podmínky, rozdílné přírodní a porostní charakteristiky lesního majetku vyjádříme jeho úřední či tržní cenou. Stanovení úřední či tržní ceny lesního majetku je záležitostí speciálního vědního oboru, a tím je oceňování lesa.

Základním kamenem speciální finanční analýzy lesních podniků je reálný a logický **předpoklad**, že **ocenění kapitálu lesního podniku** vytváří finanční ukazatele **s kvantitativním i kvalitativním vyjádřením** hodnoty, které **objektivněji než jednotky objemu dřeva či výměry lesa** (pouze kvantitativní vyjádření hodnoty) **vyjadřují ekonomický potenciál lesního majetku**. A mnohem přesněji než jiné ekonomické ukazatele vystihují odlišnost výrobních podmínek, přírodních a porostních poměru. Navíc na rozdíl od technických, fytoocenologických, typologických apod. ukazatelů jsou tyto ukazatele ocenění vyjádřeny v Kč a jsou tudíž dobře použitelné v podílových finančních ukazatelích.

Lesní a obslužný kapitál lesního podniku

- B) V rámci vlastnictví lesa a jeho obhospodařování máme veškerý majetek tohoto subjektu tj. lesního podniku pojmenovaný zde jako tzv. **CELKOVÝ KAPITÁL LESNÍHO PODNIKU (CKLP)**, který rozdělíme na dvě skupiny:
- 1) **LESNÍ KAPITÁL LESNÍHO PODNIKU (LKLP)** – který představuje les tj. lesní půdu, lesní porost a vše ostatní, co je přímo a neoddělitelně spojeno s lesem a co se zpravidla k jiným účelům než obhospodařování konkrétního lesního majetku nedá použít (lesní dopravní síť, drobné lesní stavby, apod.).
 - 2) **OBSLUŽNÝ KAPITÁL LESNÍHO PODNIKU (OKLP)** – tj. ostatní majetek, který není lesním kapitálem lesního podniku a má povahu majetku potřebného k obhospodařování lesa. Tento majetek je shodný s majetkem subjektu, který les nevlastní, ale jen zajišťuje jeho obhospodařování.

Lesní kapitál lesního podniku lze vyjádřit buď **cenou úřední** (cenou zjištěnou dle předpisu) nebo **cenou tržní** (cenou obvyklou). Obslužný kapitál lesního podniku lze vyjádřit buď **účetní hodnotou** nebo **cenou tržní** (cenou obvyklou). Celkový kapitál lesního podniku pak kombinací předchozího.

Formy lesního podniku:

- Lesní podnik může mít podobu, kdy **vlastní pouze lesní kapitál lesního podniku**, tj. vlastní pouze les. Obhospodařování lesa provádí jiný subjekt, který má např. tento les pronajatý nebo na základě jiného typu vztahu.
- Lesní podnik může mít podobu, kdy **vlastní jak lesní kapitál lesního podniku, tak i obslužný kapitál lesního podniku**. Jedná se o případ, kdy např. obec les vlastní a současně jej sama obhospodařuje.
- Lesní podnik může mít podobu, kdy **vlastní pouze obslužný kapitál lesního podniku**. Jedná se o případ, kdy tento subjekt les nevlastní, ale pouze obhospodařuje les, který má např. pronajatý od vlastníka lesa.
- Mohou existovat i další podoby lesního podniku, které je však třeba pro použití speciální finanční analýzy lesních podniků příslušným způsobem upravit.

Lesnický upravený výsledek hospodaření celkem lesního podniku

Pro potřeby speciální finanční analýzy lesních podniků práce je zaveden tzv. **LESNICKÝ UPRAVENÝ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ CELKEM LESNÍHO PODNIKU (LUVHCLP)**, kde:

$$\blacksquare LUVHCLP = (VHC + OF I. + OF II.)$$

Zde je:

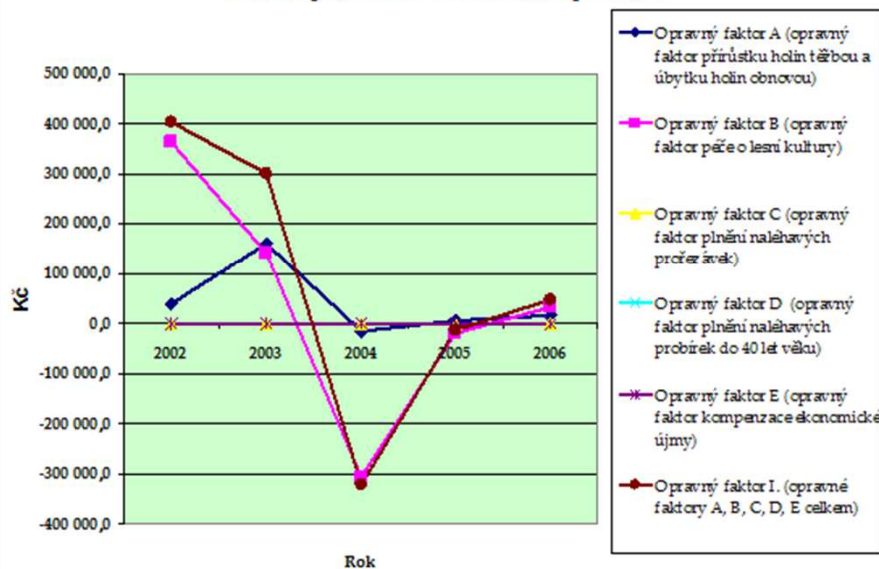
VHC – Výsledek hospodaření celkem lesního podniku před zdaněním dle účetní závěrky.

OF I. – Opravný faktor římská jedna, který představuje virtuální roční doupravení výsledku hospodaření celkem před zdaněním lesního podniku dle **rovnoměrného plnění jednotlivých lesnických činností (zásada těžební vyrovnanosti a nepřetržitosti)**, dle **rovnoměrného plnění závazných ustanovení lesního hospodářského plánu** a dle kompenzace ekonomické újmy z důvodu zvýšené funkce celospolečenských funkcí lesa.

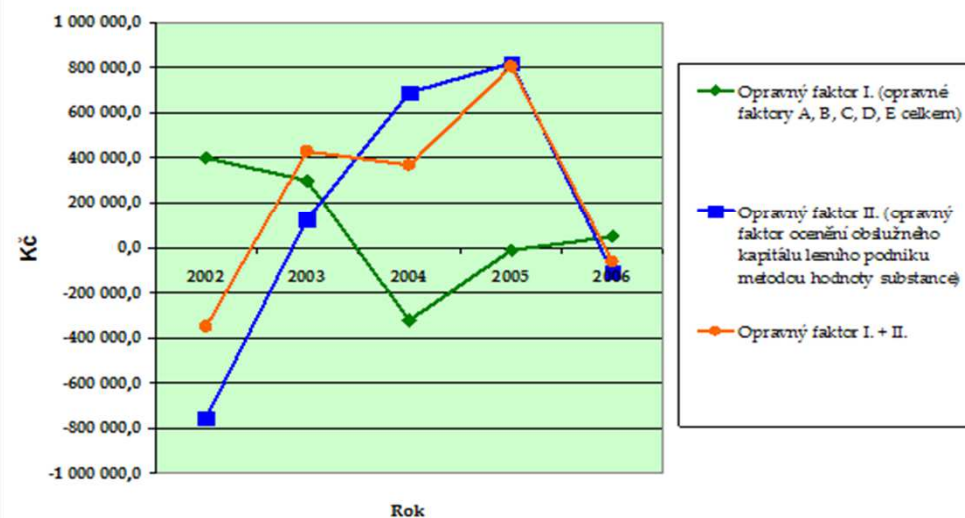
- Plocha holin = plocha obnovy (přirozená i umělá).
- Pěstební náklady ne ty skutečné, ale odpovídající ploše těžby toho roku.
- Min. podíl naléhavých a neodkladných prořezávek (pokud LHP určuje).
- Min. podíl naléhavých a neodkladných probírek (pokud LHP určuje).
- Kompenzace ekonomické újmy (pokud byla hrazena).

OF II. – Opravný faktor římská dvě, který představuje virtuální meziroční doupravení výsledku hospodaření celkem před zdaněním lesního podniku **dle změny ocenění oblužného kapitálu** lesního podniku.

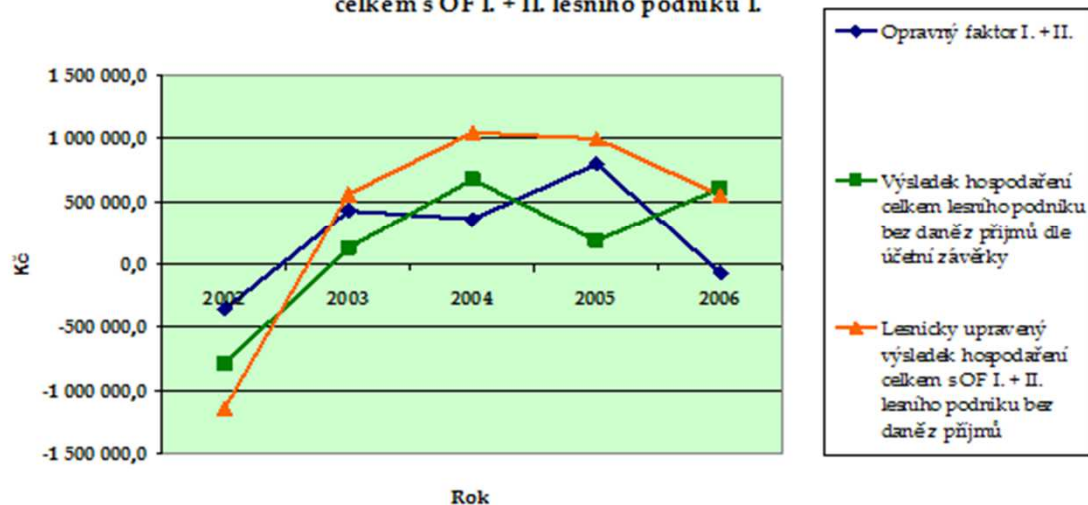
Skladba opravného faktoru I. lesního podniku I.

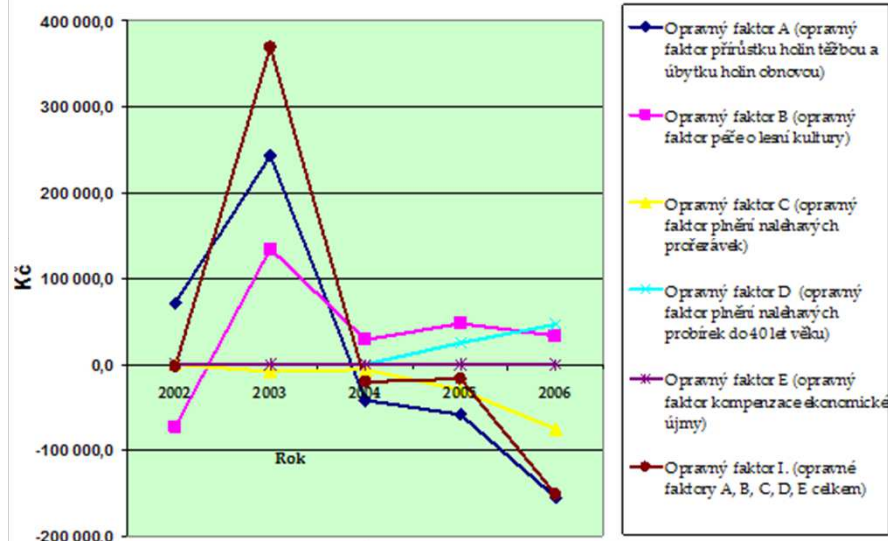
Vzájemné ovlivnění opravného faktoru I. a opravného faktoru II. lesního podniku I.

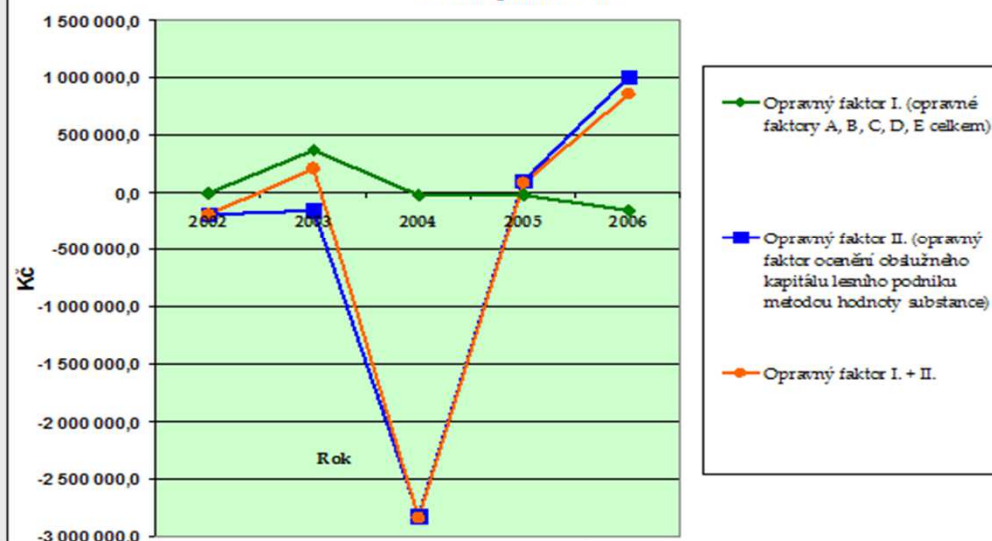
Vliv opravných faktorů I. a II. na lesnický upravený výsledek hospodaření celkem s OF I. + II. lesního podniku I.

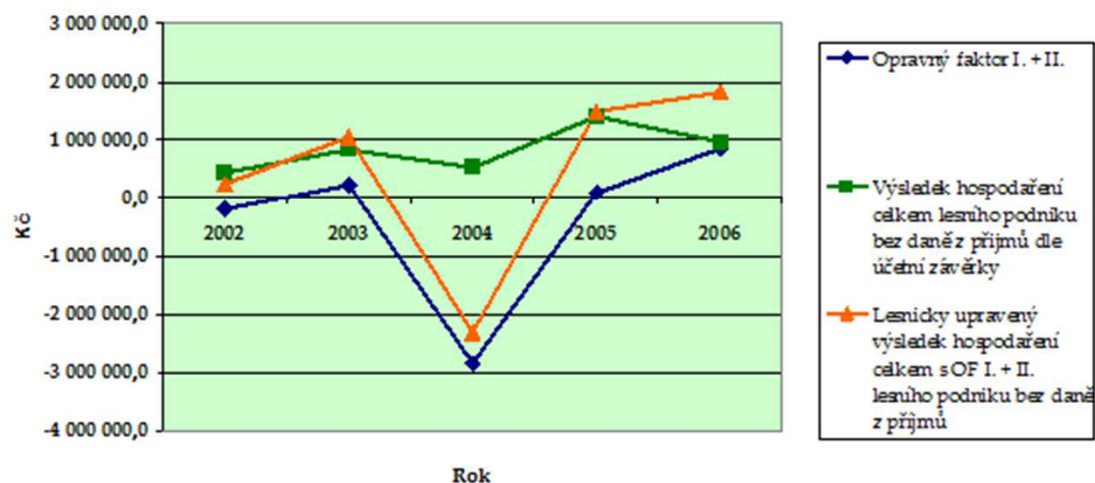
Skladba opravného faktoru I. lesního podniku II.

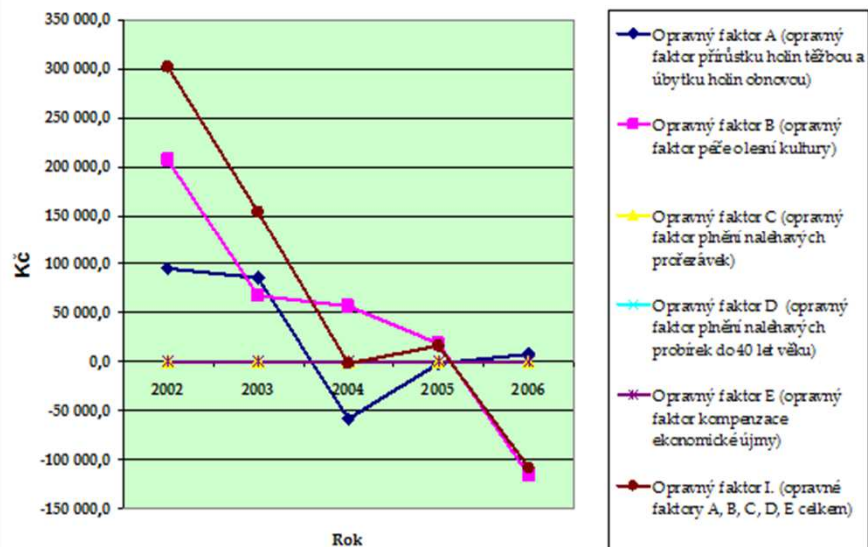
Vzájemné ovlivnění opravného faktoru I a opravného faktoru II. lesního podniku II.

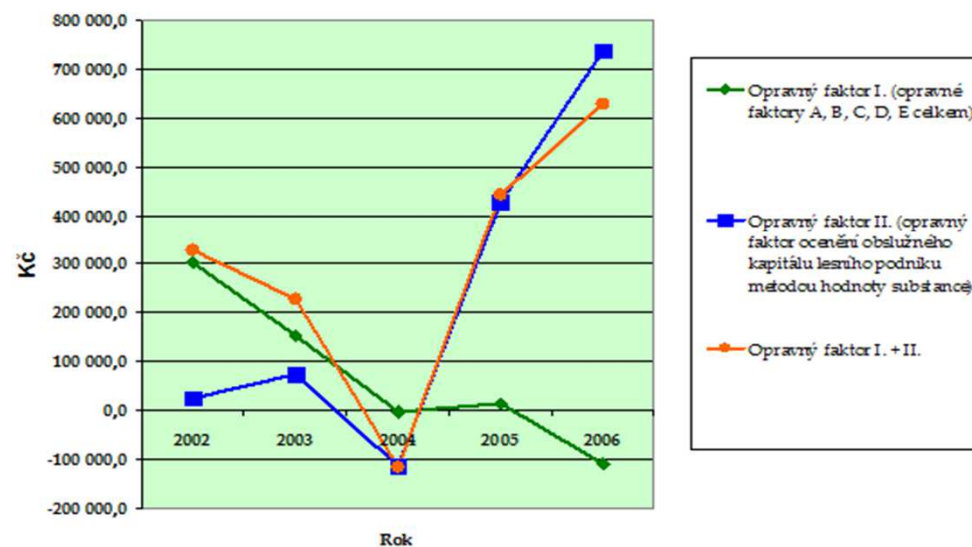
Vliv opravných faktorů I. a II. na lesnický upravený výsledek hospodaření celkem s OF I. + II. lesního podniku II.

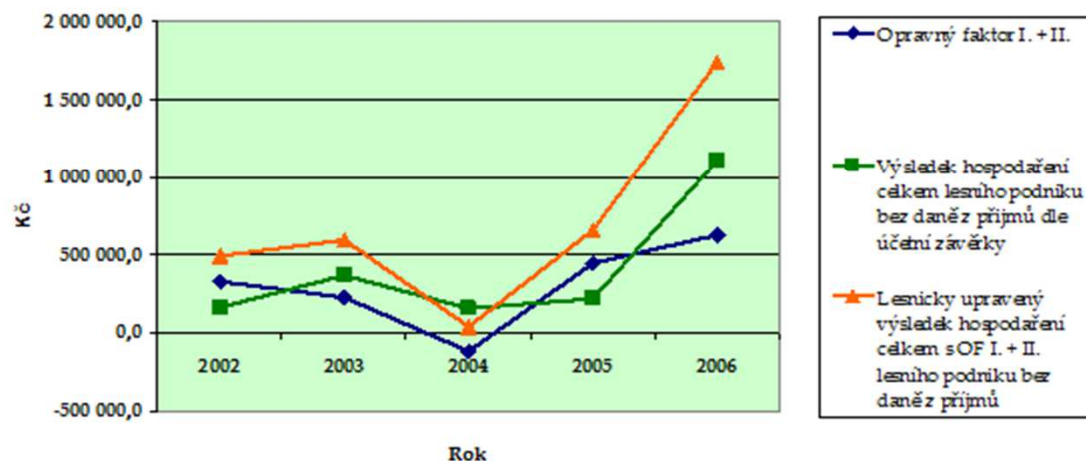
Skladba opravného faktoru I. lesního podniku III.

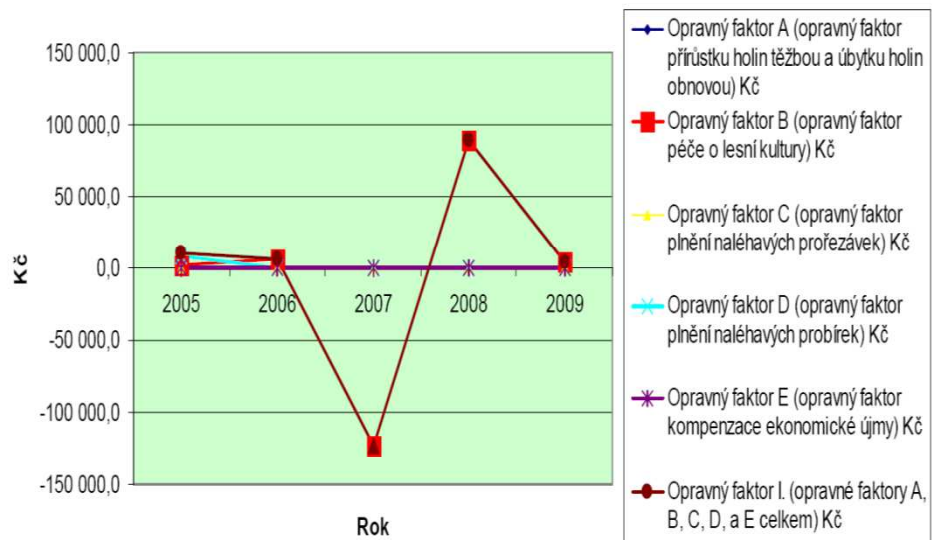
Vzájemné ovlivnění opravného faktoru I a opravného faktoru II lesního podniku III.

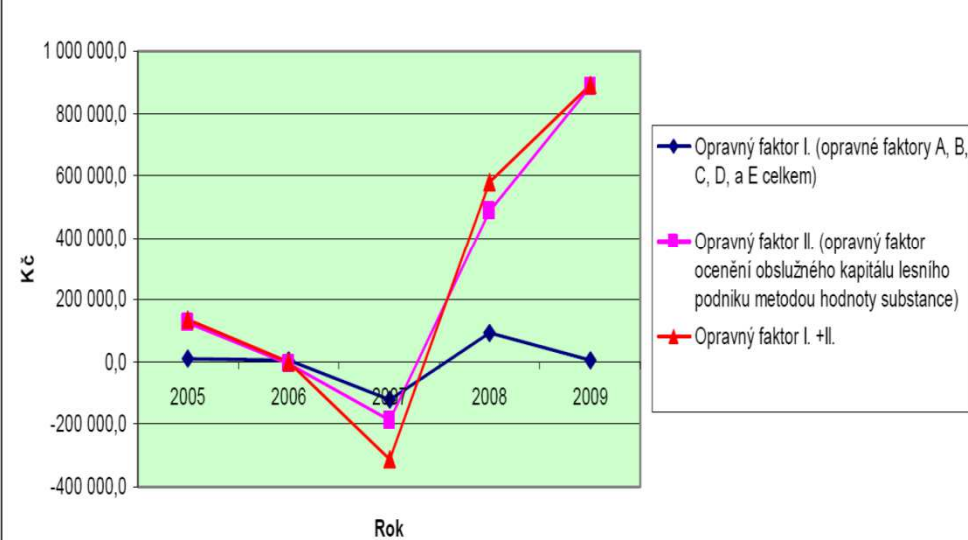
Vliv opravných faktorů I a II na lesnický upravený výsledek hospodaření celkem s OF I. + II. lesního podniku III.

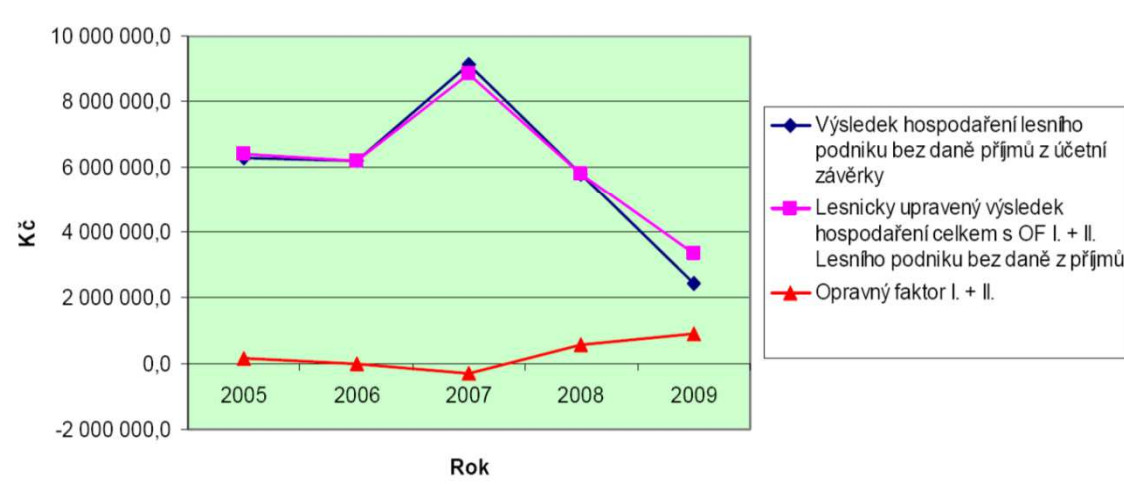
Skladba opravného faktoru I. lesního podniku I.

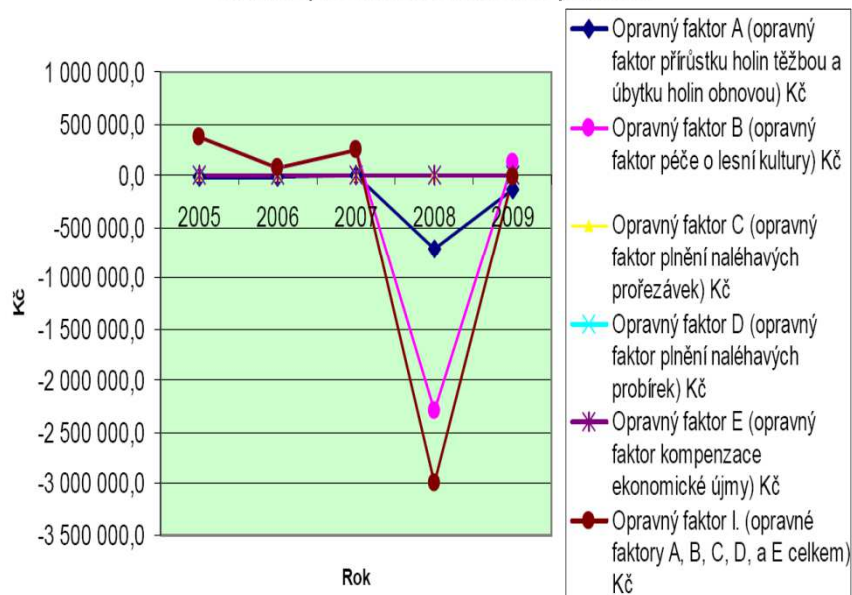
Vzájemné ovlivnění opravného faktoru I. a opravného faktoru II. lesního podniku I.

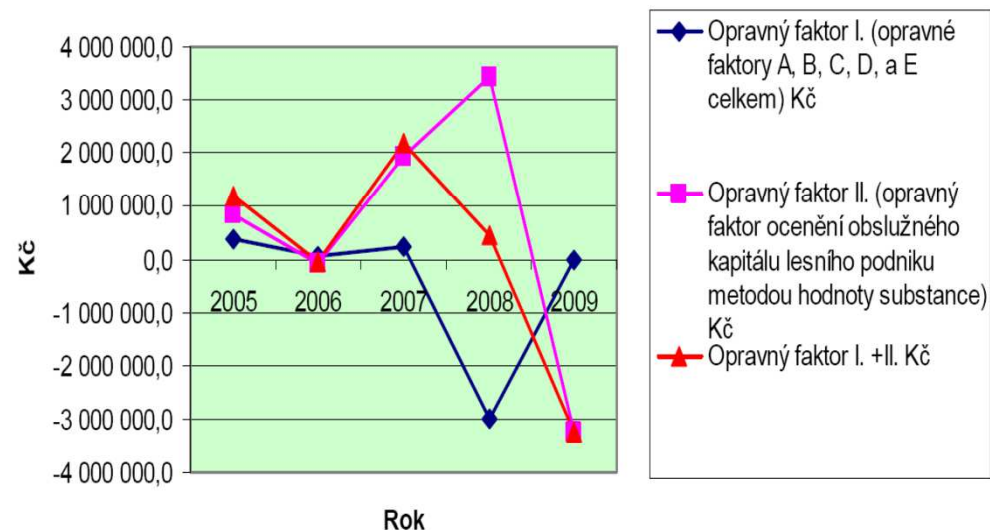
Vliv opravných faktorů I. + II. lesního podniku na lesnický upravený výsledek hospodaření celkem s OF I.+II. lesního podniku I.

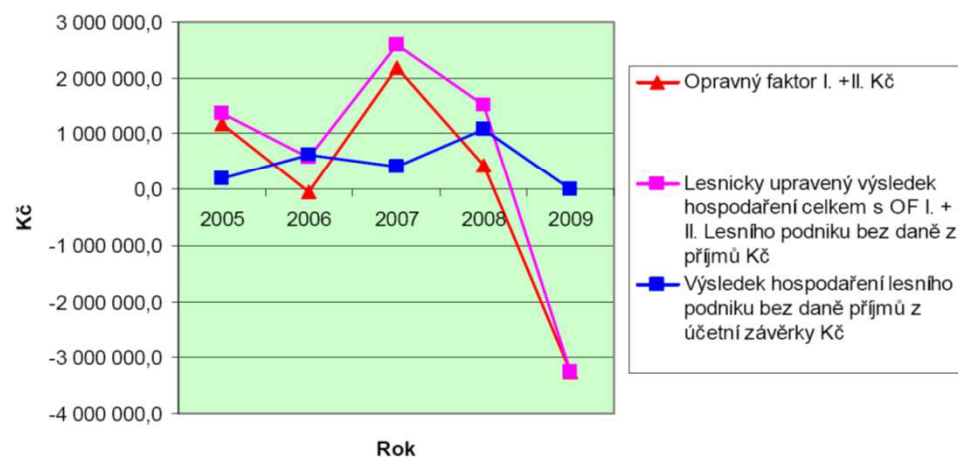
Skladba opravného faktoru I. lesního podniku II.

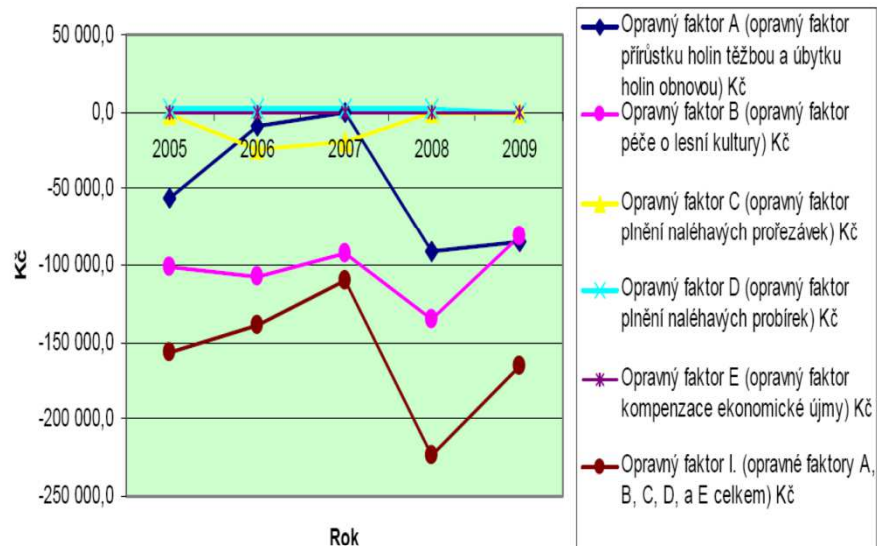
Vzájemné ovlivnění opravného faktoru I. a opravného faktoru II. lesního podniku II.

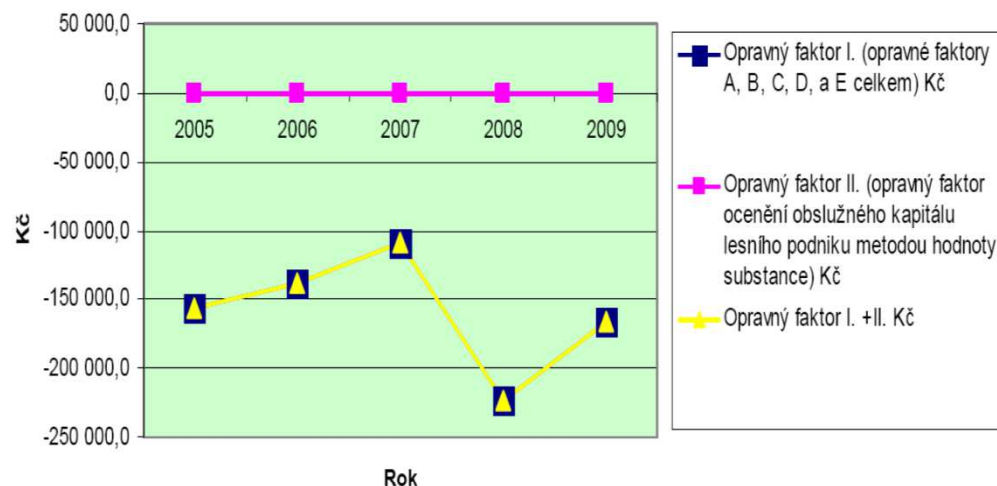
Vliv opravných faktorů I. a II. na lesnický upravený výsledek hospodaření celkem s OF I. + II. lesního podniku II.

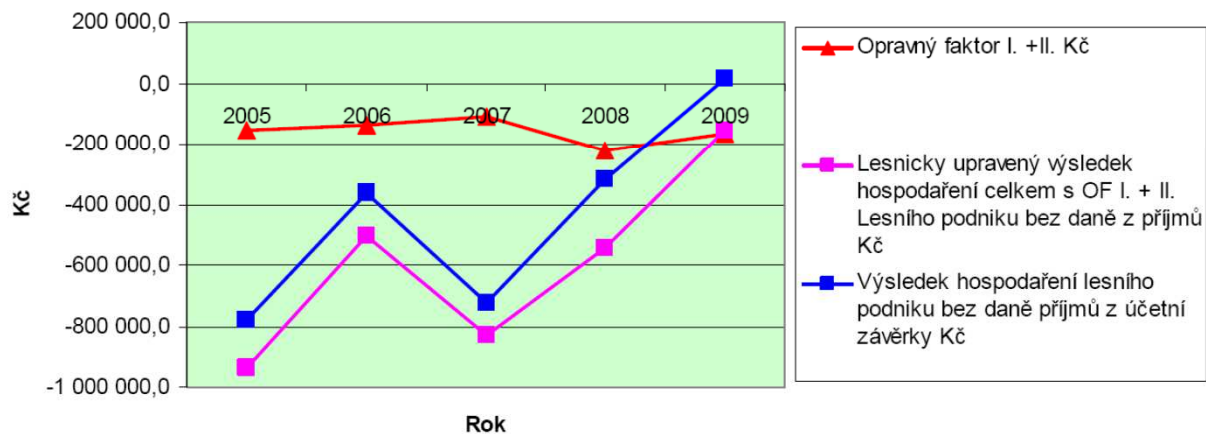
Skladba opravného faktoru I. lesního podniku III.

Vzájemné ovlivnění opravného faktoru I. a opravného faktoru II. lesního podniku III.

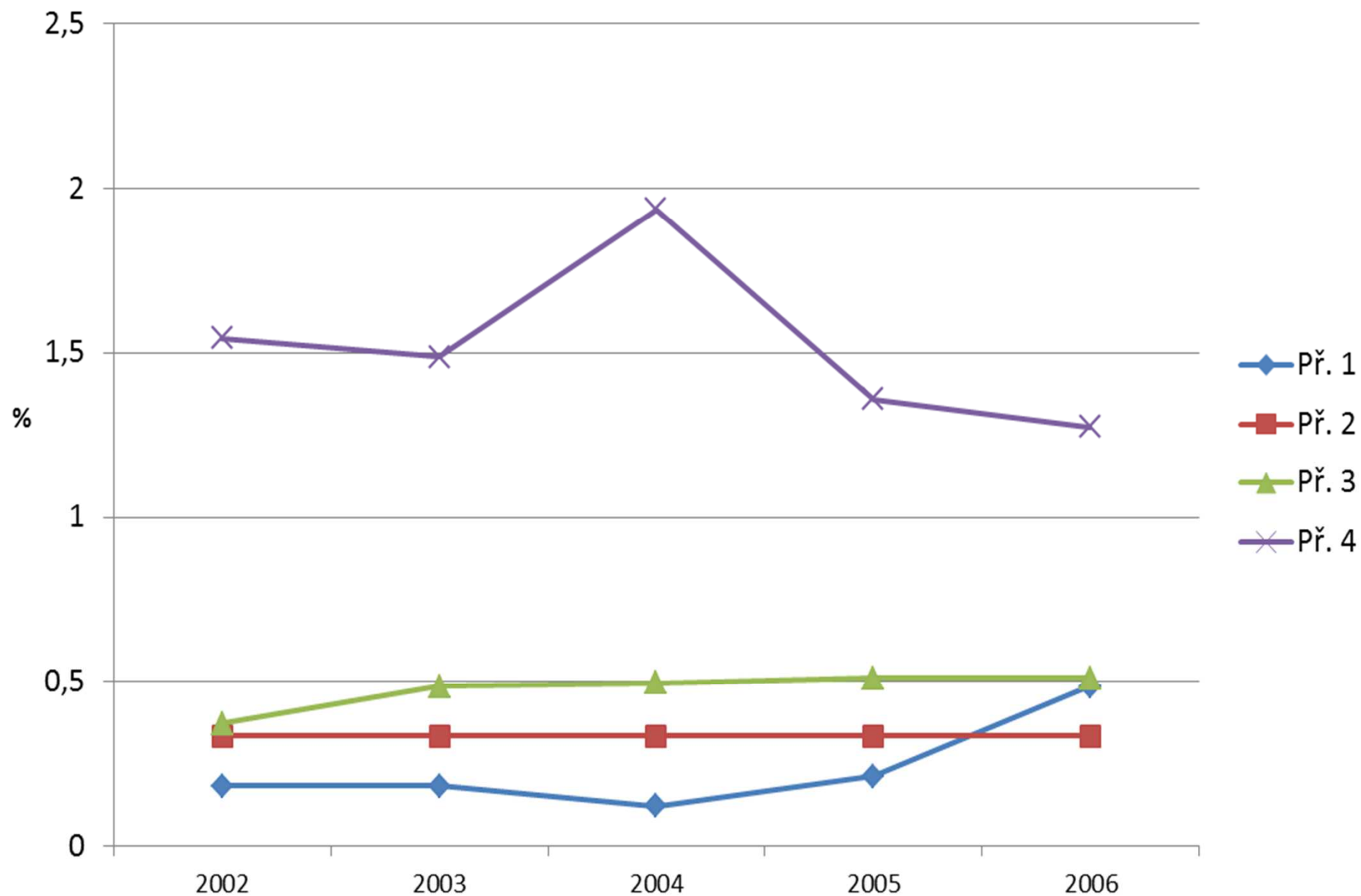

Vliv opravných faktorů I. + II. na lesnický upravený výsledek hospodaření celkem s OF I.+II. lesního podniku III.

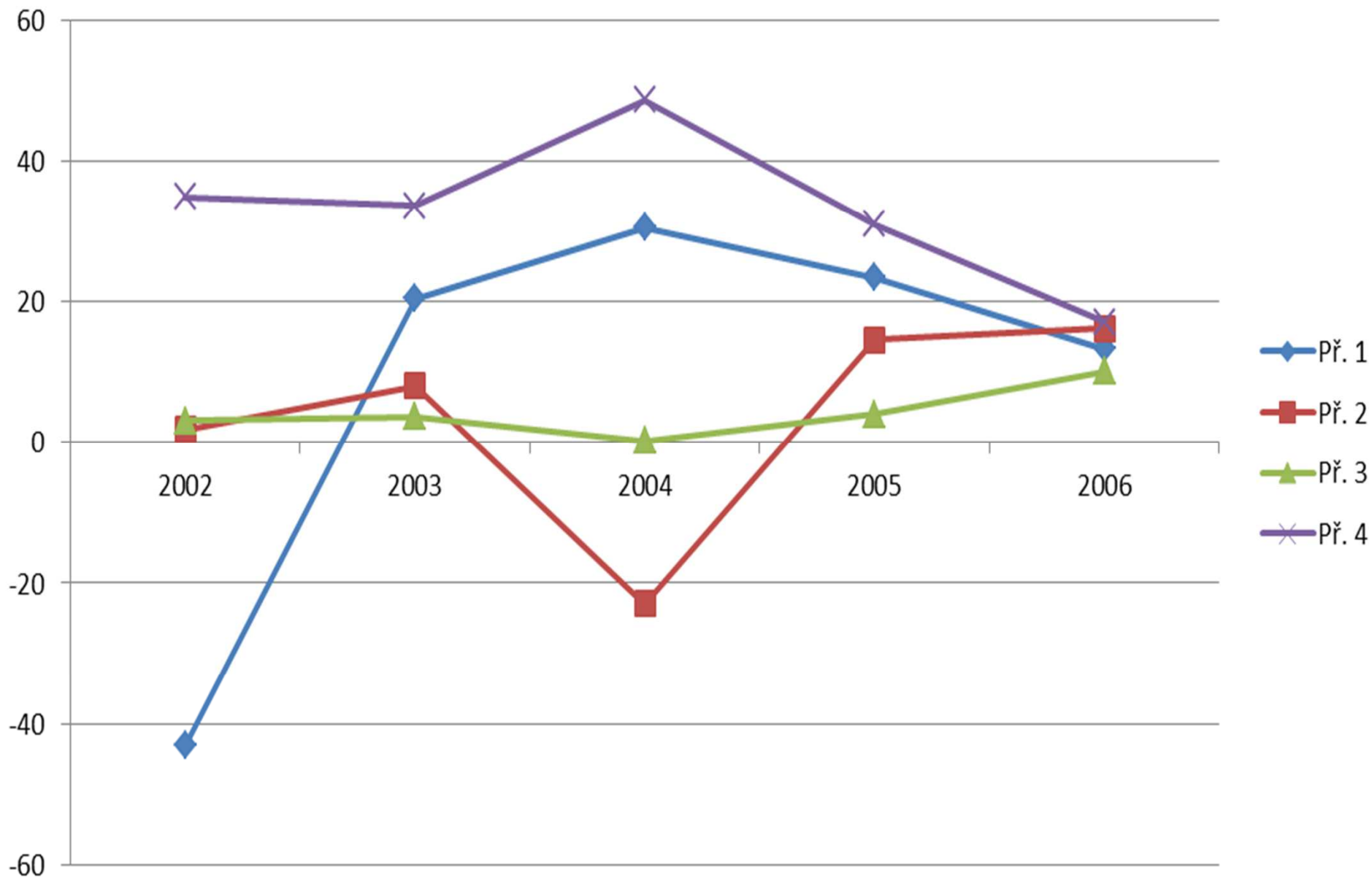
Výsledky použití SFALP – podíl nájemného a lesního kapitálu lesního podniku (renta z titulu vlastnictví lesa)

strana 17

Výsledky použití SFALP – podíl lesnicky upraveného výsledku a obslužného kapitálu lesního podniku

strana 18

- Zjistil jsem **velké rozdíly** v rozdílu mezi lesnicky upraveným výsledkem hospodaření a standardním výsledkem hospodaření:
 - u obecních lesních majetků dle termínu **komunálních voleb**
 - při **mimořádné události** a snaze o kompenzaci
 - v posledních letech před **odchodem lesního správce do důchodu**, atd.

Toto vše SFALP dokáže **rozklíčovat a vyhodnotit** – nevrácení či nepřiměřené navýšení vytvořené hodnoty do lesa (přiměřená investice) a přetahování vytvořené hodnoty mezi lesem a majetkem hospodařící firmy, atd.

- Metodika SFALP má vstupy:
 - LHP
 - Účetní závěrky
 - Resortní výkazy Les 1-01, Les 2-01 a Les 8-01.

Metodika představuje **algoritmus v softwaru** na principu tabulkového procesoru (jako je excel) – je to **matematika** – jasně dané vstupy a jasně daný algoritmus výpočtů.

Je zde zaručena **maximální objektivita**, protože to nelze nijak ohýbat směrem k lepším či horším výsledkům jako některé jiné metody hodnocení ekonomiky lesních podniků.

Výsledkem – výstupem metodiky jsou **desítky ukazatelů a grafů**: od těch hlavních, přes vedlejší a odvozené až po různé podílové a složené vyjadřující vztahy mezi jednoduchými ukazateli. Dle zájmu o podrobnost analýzy.

Není to ideální metodika, ale oproti těm dosavadním tradičním ukazatelům (zisk na ha či m³, atd.) či ukazatelům standardní finanční analýzy lesních podniků (kde může být odchylka mezi realitou a vykazovanými ekonomickými výsledky z pohledu vyrovnaných lesnického obhospodařování i stovky procent) je to **velmi výrazné zpřesnění a snížení odchylky od reality** + je to komentář k **pochopení, co se v tom lese ekonomicky děje**.

Použito u 12 obecních lesních majetků o rozloze cca 200 – 2000 ha.

Výsledky překvapili i místní lesní správce a vlastníky lesního majetku – shoda s realitou.

Metodika existuje – druhá věc je, **kdo má zájem** se dozvědět co nejpřesněji realitu. To je zatím **slabší**. Metodika je dosti **neúprosná**.

Obecní a soukromé lesní majetky mají velmi často různá legální **specifika finančních toků (sponzoring, investice)** a není zájem to prezentovat – zde pro může pouze pro vlastní potřebu vlastníka, nastupujícího managementu podniku, atd.

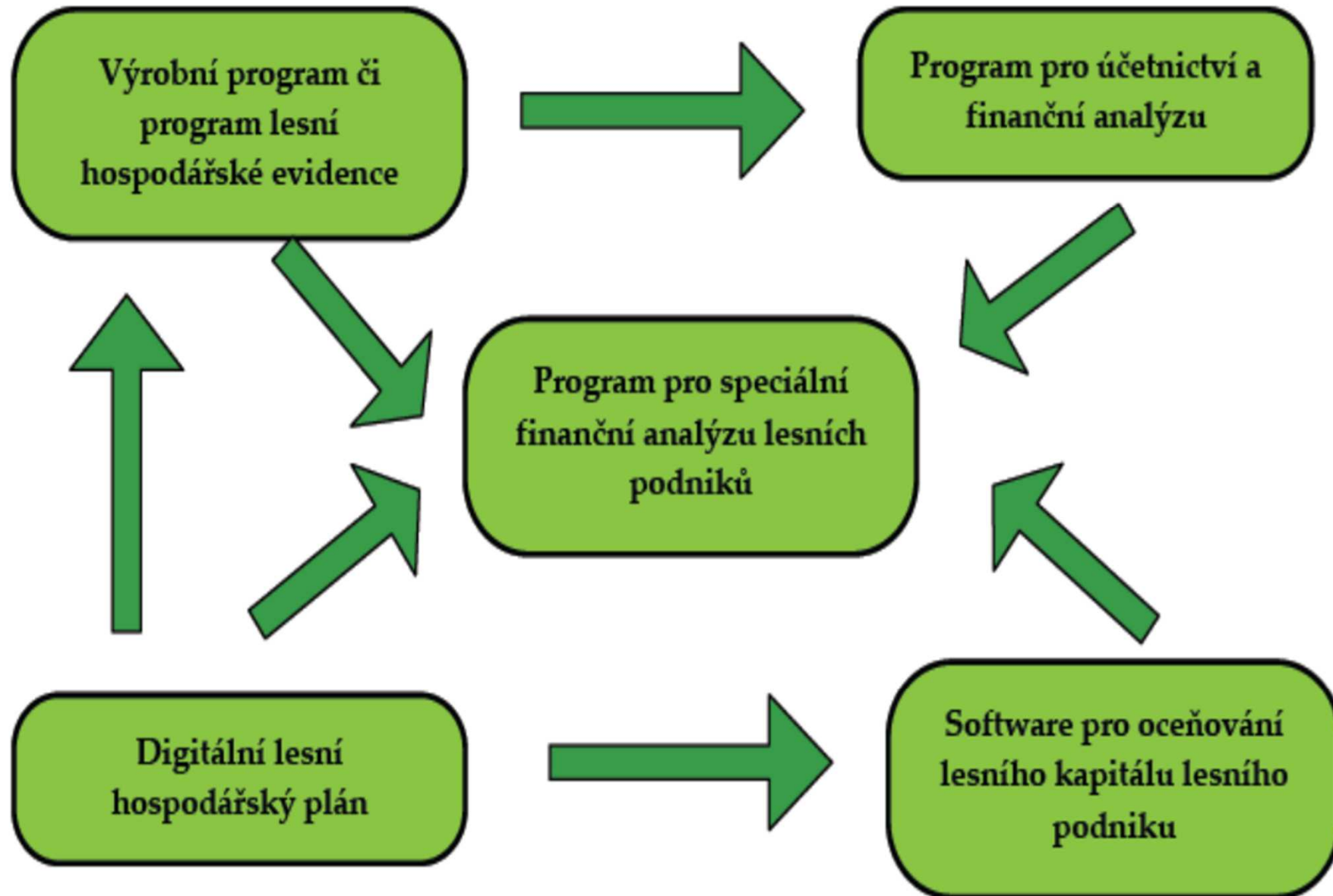
Zjistilo se:

- často **dobře hospodaří** lesní majetky chtějí působit **jako průměrné či slabší** a vytvořenou hodnotu převádí do lesa, do hospodařící firmy či jinam – přitom les to vytváří

- naopak často **špatně hospodařící** firmy se snaží na úkor dlouhodobých investic do lesa předstírat **dobré hospodářské výsledky** (bohatí si hrají na chudé a chudí na bohaté – jako v životě).

Při porovnání aritmetických průměrů korelačních koeficientů tradičních a standartních ukazatelů s realitou se zjistila **nulová či záporná korelace**: výměra lesa/THP (-0,13), nájemné (-0,17), podíl ocenění lesního a obslužného kapitálu (-0,59).

Běžně používané ukazatele o **výsledku hospodaření na ha či m³ těžby** vlastně toho tolik o skutečných výsledcích kvality ekonomického obhospodařování lesa **zase až tak neříkají**.

Děkuji za pozornost.

Ing. Josef Lenoč, Ph.D.

Ústav lesnické a dřevařské ekonomiky a politiky, Lesnická a dřevařská fakulta

Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 3, 613 00 Brno

E-mail: josef.lenoch@mendelu.cz, Tel.: +420 545 134 076